

A dualizmus válsága (Tk. 169. – 172. old.)

1. A dualizmus válságjelei

- 1890: létrejött a Magyarországi Szociáldemokrata Párt
(a párt lapjává az 1873-ban alapított Népszava vált)
 - a, fő célja: a termelőeszközök köztulajdonba vétele
 - b, az általános választójogot is el kívánta érni
- a parasztság mozgalmakba kezdett:
 - a, tüntetések, aratósztrájkok
 - b, összecsapások a Viharsarokban

(Szántó Kovács János és társai börtönbe kerültek)
- 1897: Független Szocialista Párt megalapítása
 - a, a parasztpárt célja: a nagybirtokok felosztása
 - b, az alapító Várkonyi István is börtönbe került
- az MSZDP tömegtüntetései az ált. választójogért:
 - a, 1905. szeptember 15: „vörös péntek”
 - b, 1912. május 23: „vérvörös csütörtök”

(mindkettőt karhatalmi erőt alkalmazva oszlatták fel)

2. Válságkezelési kísérletek

- Wekerle Sándor még ügyesen kezelte a helyzetet
(1892: az első polgári származású miniszterelnök)
 - a, valutareform: ezüstről, aranyalapra váltott korona
 - b, jövedelemadó, polgári házasságkötés, állami anyakönyvezés
- 1895: Wekerle lemondása után kialakult az ellenzéki obstrukció
(agyonbeszélték a törvényjavaslatokat, lassítva a törvényhozást)
- 1903-1905: Tisza István első miniszterelnöksége
 - a, fel kívánta számolni az ellenzéki obstrukciót,
 - b, „zsebkendőszavazás”: a házszabály törvénytelen módosítása
- 1906: a Szabadelvű Párt feloszlatta magát
(szerepét a Függetlenségi Párt vette át)
- 1906-1909: Wekerle Sándor 2. kormányzása (újabb reformok)
- 1912: Tisza István házelnöként is törvénytelenül járt el
 - a, ellenzék karhatalmi kivezettetése,
 - b, véderő törvény elfogadása
- 1913: Tisza István lett újra kinevezve miniszterelnökké
- a nemzetiségek elszakadási törekvései felerősödtek